

מסורת הש"ס

(א) לעיל כו: (ב) (חולין טז:), (ג) (סנהדרין נב:), (ד) (סנהדרין מה: וש"י ופ"ש ז"ל ר"י אמר רבה דר אבהו),

תורה אור השלם

1. ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מדרים יאכלוהו או ללחם 2. אל תאכלו ממונו קא ובשל מבשל פרים כי אם צלי אש ראש על קרעיו ועל קרבו: שמות יב כ 3. או בשר כי יקח בשר מבית אש ויהיה מזהב המוקד בשרת לקנה יאמרוהו או ללחם ויקרא יג כד 4. ובת אש בן בן חתל לנות את אביה היא מחללת באש תשרף: ויקרא כא ט 5. לא תקם ולא תטר את בני עמך ואתה לרצח בני בני יי: ויקרא יט יח 6. והוציא את כל הפר אכל מחוץ למחנה אל מקום טהור אל שער יהושע ושרף אתו על עצי צעם באש על שער יהושע ושרף: ויקרא יד יב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכו' לאפוקי זמורות וזמורות י"ב נראה לפע"ד דה"ל לישא דרש"י ללחם קא מפרשין ו"ש ו"ק דה"ל דרש נחמן כה"ל ג"ש לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ב) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמ"ל בסופו י"ב בפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

מוסף רש"י

בקליפי ערלה. קליפי אגוזים ומונים שפ"ה הם בכלל פרי ואסורין משום ערלה (לעיל כו:). בגחלת. פסח שלם כהן (חולין טז:). ברמץ. אפר חס וכן שמו נלשון ערבי (שם). בגפסים. מין סיד וסורפין אותו נחמן סיד (שם).

מוסף תוספות

א. שנאמר בו את הפת. תוס' שאלן. ב. י"א. ועוד ק"ל מה שידך לאפלוני מדרבנן אי יש שבה עצים בפת או לא. סס.

לקיווא דפירא. אידגדו"ר. טעם הפרי עומד בו שלם הוליא ממנו כלום ואע"פ שהחלש מאליו ונתקלקל טעמו מוליא דס שכוו בקרבו: **הכל ליתא לקיווא דפירא בעיניה.** שכלעו ללי הראשון: מנוקם. עשויה כדריחם כעין שלנו ויש חלל גדול בין דריח לדריח ונתן

השפד לרומחו וכל הטלה נללה באור שצין שני דריחם שאין צדו נוגע בצדו: **לדברי האוסר.** בפרק כל שעה (לעיל כו:). רבי אומר הפת אסורה: מהו. הכל אין שנה ע"ס צפת: **צלי אש.** קרינא ציה וגבי עצי אסורא מיהא ניתסר דהתם לא כתיב מיעוטא: **אלא קפיד רחמנא.** וחוס התנור מולדת אש הוא ואס תמן בו צד נשרף ונעשה פסח ואש: חסנו. פסח ולא הבדיל אלא חתכו צנים ושלם מקומות ומהר ללייתו. אינקרינ"ר צלע"ו: **ברמץ.** אפר רותח: **גפסים.** מין סיד הוא: **מניין.** שידון משום מכוח ולא משום שחין. ואף על פי שמכוח ושחין שוין בטומאתן נפקא מינה דחצי גרים מכת שחין משום רחמנא אור וחצי גרים מכת שחין משום אור אחר שלם היה מחמת האור לא מנאטריפין. כהכל שחטין (חולין דף ט). מפרש: **פסילה של אבר.** מתיכו וזורקו לתוך פיה: **השרף.** כל מיני שריפה משמע מלל כתיב באש ונשמוק: **וכ"ש אש.** לשון קושית הוא: **צני אפרן שריפה נשמה וגוף קיים.** הוא צנההדרין (דף נב:). כמין צ' שחטין על אש נכנסו להן בחטומיהן: **חמי האור.** רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: **גזירה שוה.** מצני אפרן למה לי מיעוט ו"ש ו"ק דה"ל דרש נחמן כה"ל ג"ש לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ג) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמ"ל בסופו י"ב בפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב:

לשון קושית הוא: צני אפרן שריפה נשמה וגוף קיים. הוא צנההדרין (דף נב:). כמין צ' שחטין על אש נכנסו להן בחטומיהן: חמי האור. רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: גזירה שוה. מצני אפרן למה לי מיעוט ו"ש ו"ק דה"ל דרש נחמן כה"ל ג"ש לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ג) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמ"ל בסופו י"ב בפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב: שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה אלהיה. ואי משום דרש נחמן דבעינן מיתה יפה ה"א נפיש לה חזילים טובא ירבו לה היסק גדול שמתות מהר: קא משמע לן. גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכו' דשריפה היא אהני דרש נחמן לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ד) אלא באש למה לי כיון דסופינו לרבות כל שריפות: אבר מעיקרו. שמואלין אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: **ויל כינא דכתיב אש.** וכתב נמי שריפה צהדיה לרבות כל שריפות אלא צתמיה: **הכל.** כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאמר: על

היכי דתמות בעגלא קמ"ל ואלא באש ל"ל לאפוקי אבר מעיקרו אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא וכל היכא דכתיב באש תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת אש הוא והא גבי פרים הנשרפים דכתיב בהו ו"ש ושרף אותו על עצים באש ותניא באש יולא בסיד רותח ולא בגפסים רותח א"ל חבי השתא התם כתיב באש ויהי תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת האש הכא כתיב ושרף אותו על עצים באש לבסוף אש למימרא דאש אין מידי אחרינא לא התם נמי כתיבא שריפה לבסוף דכתיב על

לא תימא הכי תיקשי אמאי אינטריך קרא דלא דמי שנת כיון שיכול להרתיח פחילה של אבר מערב

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

עה.

וגרפו ואפה בו את הפת מהו. תימה לרבי"א מאי קבעי הא קמני סיפא (י) צישלה ע"ג גחלים דברי הכל מותרת ואפי' למאן דמוקי התם בגחלים עוממות לא גרע חומו מחוס חרס התנור שגרפו ומידך ר"י שאני גחלים שאין חומו צא מחמת השלכות אלא מחמת עצמן ועפרא בעלמא הן אבל

לקיווא דפירא בעיניה הכא ליתא לקיווא דפירא בעיניה: אין צולין את הפסח וכו': מעשה לסתור חסורי מיחסרא והכי קתני ואם אסכלא מנוקבת מותר ואמר רבי צדוק מעשה בר"ג שאמר למבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא מנוקבת בעא מיניה רב חנינא בר אידי מרב אדא בר אהבה (ה) תנור שהסיקו בקליפי ערלה וגרפו ואפה בו את הפת לדברי האוסר מהו א"ל הפת מותרת א"ל והאמר רב חנינא סבא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו את הפסח אין זה צלי אש שנאמר יצלי אש יצלי אש שתי פעמי' טעמא דגלי רחמנא צלי אש צלי אש שתי פעמים הא לא גלי רחמנא הוי אמינא צלי אש הוא א"ל גלי רחמנא התם וילפינן מינה ואי בעית אימא התם טעמא דכתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הא לא כתב רחמנא צלי אש שתי פעמים הוה אמינא אאש קפיד רחמנא ואפילו גרפו נמי צלי אש הוא אבל הכא אעצים דאסורא קא קפיד רחמנא והא ליתנהו ת"ר יחתכו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש רמי ליה רב אחדבוי בר אמי לרב חסדא מי אמר רבי גחלים אש נינהו ורמיניהו צמכות אש אין לי אלא שנכזה באש (ה) נכזה בגחלת ברמץ בסיד רותח בגפסים רותח וכל דבר הבא מן האור לאיתווי חמי האור מניין ת"ל מכוח מכוח ריבה טעמא דרבי רחמנא מכוח מכוח הא לא רבי רחמנא מכוח מכוח גחלים לאו אש נינהו א"ל גחלת של עץ לא איצטריך קרא לרבותי כי איצטריך קרא לגחלת של מתכת וגחלים של מתכת לאו אש הוא והא גבי בת כהן דכתיב באש תשרף (ו) ואמר רב מתנה יפתילה של אבר היו עושין לה שאני התם דאמר קרא באש תשרף תשרף לרבות כל שריפות הבאות מן האש וכו"ש אש עצמה ונקף לה חבילי זמורות ונקלה אתיא שריפה שריפה מבני אהרן מה לחלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים ונעביד לה חמי האור משום דר"ג דאמר ר"ג אמר קרא וואהבת לרעך כמוך ברור לו מיתה יפה וכו' מאחר דאיכא רב נחמן גזירה שוה למה לי אמרי אי לאו גזירה שוה ה"א שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא ואי משום דרב נחמן ניפוש לה חבילי זמורות טובא כי

לשון קושית הוא: צני אפרן שריפה נשמה וגוף קיים. הוא צנההדרין (דף נב:). כמין צ' שחטין על אש נכנסו להן בחטומיהן: חמי האור. רותחין דהוי נמי שריפת נשמה וגוף קיים: גזירה שוה. מצני אפרן למה לי מיעוט ו"ש ו"ק דה"ל דרש נחמן כה"ל ג"ש לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ג) תוס' ד"ה וגרפו וכו' קמ"ל בסופו י"ב בפרק כל שעה דף כ"ו ע"ב: שריפת נשמה וגוף קיים לאו שריפה היא וקרא שריפה אלהיה. ואי משום דרש נחמן דבעינן מיתה יפה ה"א נפיש לה חזילים טובא ירבו לה היסק גדול שמתות מהר: קא משמע לן. גזירה שוה דשריפת נשמה וגוף קיים נמי שריפה היא וכו' דשריפה היא אהני דרש נחמן לאפוקי זמורות וזמורות דמורות ממעטין להו מנ"ש ומתקין מדרג נחמן: (ד) אלא באש למה לי כיון דסופינו לרבות כל שריפות: אבר מעיקרו. שמואלין אותו מן הקרקע רותח הוא צלל מולדת אש: כינא דכתיב אש. וכתב נמי שריפה צהדיה לרבות כל שריפות אלא צתמיה: הכל. כיון דכתב שריפה צרישא ומשמע כל שריפות והדר כתב אש משמע דוקא אש קאמר: על היכי דתמות בעגלא קמ"ל ואלא באש ל"ל לאפוקי אבר מעיקרו אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא וכל היכא דכתיב באש תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת אש הוא והא גבי פרים הנשרפים דכתיב בהו ו"ש ושרף אותו על עצים באש ותניא באש יולא בסיד רותח ולא בגפסים רותח א"ל חבי השתא התם כתיב באש ויהי תשרף לרבות כל שריפות הבאות מחמת האש הכא כתיב ושרף אותו על עצים באש לבסוף אש למימרא דאש אין מידי אחרינא לא התם נמי כתיבא שריפה לבסוף דכתיב על

לא תימא הכי תיקשי אמאי אינטריך קרא דלא דמי שנת כיון שיכול להרתיח פחילה של אבר מערב

מלמוד

עין משפט
גר מצוה

יא א מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה ט: יב ב מ"י פ"ו מהלכות תפלות אסורות הל' כב טו"ש י"ד ס' קמב ספ"ד: יג ג ד מ"י פ"ח מהל' ק"פ הלכה י: יד ה מ"י פ"ה מהל' תפלות אסורות הלכה ט: ה: ו ז מ"י פ"ו מהל' מעשה הקרבנות הל' ה: ז

לעני רש"י

איגדו"ר. יאגדו"ר. אינקרינ"ר. לחרוק.

רבינו חננאל

מנ"ה אין צולין את הפסח על האסכלא ואם היה אסכלא מנוקבת מותר. ומכאן לן אליבא דמאן דאסר לצלות את הפסח על האסכלא וסביר כיון שאין האש בעצמה טובבת אותו אינו צלי אש, תנור שהסיקו בקליפי ערלה שהן איסורי נהוא וגרפו ואפה בו את הפת, לדברי האוסר צליית הפסח באסכלא מהו. אמר ליה רב איה הפת מותרת. איני והאמר רבי יוחנן תנור שהסיקו וגרפו וצלה בו אש הפסח אין זה צלי אש משום שנאמר צלי אש שני פעמים (וידיקין) טעמא דכתיב צלי אש קרינא (ב"ה). נ"א למעוטי כי האי גזירה צלי אש קרינא ארמא כו'. ת"ר תחתיו ונתנו על גבי גחלים רבי אומר אומר אני שזה צלי אש וכו' אמר רבי חזלת אש היא ויהוציא מכוח אש אין לי אלא שנכזה באש ופרחה בה נגע הוא שהוא טמא, נכזה בגחלת ברמץ כ"י מנין, ת"ל מכוח מכוח ריבה כלומר שיה ושלש הנוב מכוח לרבות כל שריפות הבאות מחמת אש. מדברי גחלת מרביא דקרא ש"מ דגחלת לאו אש הוא. ושניין כי קא מרבי קרא גחלת של מתכת, אבל גחלת של עץ תשרף וא"ר מתנה פחילה של אבר. ושניין שאני התם דאמר קרא באש תשרף מדלא כתיב תשרף באש דמשמע אין שריפה עולה לה אלא באש, אלא כהב רחמנא באש תשרף לרבות כל שריפה הבאות מחמת האש וכו' אש שריפה שנאמר ושרף אותו על עצים באש, אין שריפה עולה לה אלא באש עצמה, למעוטי סיד רותח וגפסים רותחים וכיוצא בהן. פי' הייא מהרה. ס"א לעלל הוא מהרה. חילקם בלשון אבל הפתרון אחד.

שנת: [ועיין תוס' יבמות י: ד"ה טעמא]: